

Novice iz domačih krajev

70 letnica lavantinskega stolnega kanonika. 70 letnico je obhajal 20. marca g. Rudolf Janežič, lavantinski stolni kanonik. Rodil se je leta 1870. pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. V Mariboru je končal gimnazijo ter bogoslovje in je bil posvečen v mašnika leta 1894. Kot kaplan in katehet je deloval v Št. Ilju v Slov. goricah in v Celju, od koder je bil poklican na težavno mesto duhovnega voditelja ali spirituala na mariborsko bogoslovje. V tej odgovornosti polni službi je vztrajal od dne 19. maja 1901 do 1. decembra 1915, ko je bil imenovan za bogoslovnega ravnatelja. Leta 1926. se je po tolikoletnem bivanju v bogoslovniški preselil za stalno v stolni kapitelj na Slomškovem trgu. Za vztrajno in od Boga blagoslovljeno delo vzgojitelja duhovniškega naraščaja ga je imenoval škof za duhovnega svetovalca leta 1905. in deset let pozneje za konzistorialnega svetnika ter stolnega kanonika. G. jubilar je zgled gorečega, skromnega ter ponižnega duhovnika, ki je zasledoval pri vsem svojem delovanju in nastopanju le božjo čast in duševno dobrobit bogoslovcev. G. kanonik je dočkal 70 letnico duševno in telesno povsem čil in ga naj Bog ohrani do nadaljnjih jubilejev zdravega ter zadovoljnega!

Smrtna nesreča starega brezposelnega pomočnika. V Mariboru na Trgu kralja Petra je podrl težak tovorni avtomobil 70 letnega brezposelnega tapetniškega pomočnika Antona Laknarja, kateri se je preživljal z beračenjem. Stari revež je bil naglušen in ga je zadelo vozilo z odbijačem, na tleh ležečemu je še os prvega kolesa prizadejala smrtno poškodbo na glavi.

Povodenj Pesnice. Od Sv. Marjete niže Ptujja poročajo: Dolgo je ležal to zimo sneg, a je moral nenadno izginiti. Prejšnji torek in sredo, 12. in 13. marca, je pihal močan jug in sijalo je sonce, pa se je sneg popolnoma stopil. To je potem povzročilo veliko povodenj Pesnice, ki je naslednje dopoldne močno narasla in v naši župniji poplavlila dele vasi Mezgovci, Moškanjci, Gorišnici in Formin. Voda je cela dva dni lila čez državno cesto med Gorišnici in Zamušani ter cesto močno razkopala. Skoraj dva dni je bila cesta zaprta in zastražena. En tovorni avto, ki je vozil moko iz Čakovca v Ptuj in je na lastno odgovornost hotel naprej, je obtičal v vodi na razdrapani cesti in v blatu. Tovor so morali v celoti preložiti na drug avto, ki je bil pozvan na pomoč, da je onega iz vlekel iz blata in vode. Tudi lukarji, ki so se čez Ormož po-

noči vračali domov z varaždinskega sejma, so malo štrbunkali po vodi čez Pesnico, ki jih je zatekla, da so se mogli vrniti domov.

Hude poškodbe radi razleta možnarja. 18 letnemu kolarskemu pomočniku Alojzu Ambrožu v Jarenini se je razletel možnar. Eksplozija mu je odtrgala dva prsta in ga še hudo ranila na glavi. Poškodovanega so oddali v mariborsko bolnišnico.

Snežena strela. Dne 14. marca okrog pol štiri zjutraj je v Halozah močno snežilo, vmes pa bliskalo in grmelo kakor za stavo. Celo treščilo je med sneženo viхро v lično kapelico v Skorošnjaku v župniji Sv. Andraž v Halozah ter jo močno poškodovalo. Vžgati je ni moglo, ker je vsa iz kamna, oziroma betona. Kapelico bodo obnovili, ker se kakor bisler lesketa daleč naokrog vrh najlepših naših gor.

Poplave v Slov. krajini. Iz Renkovcev poročajo: Ko so nastopili toplejši dnevi, se je začel sneg naglo taliti in je z gornjega dela Prekmurja prihajajoči potok Lendava naglo narasel. Ker je še voda na večjih krajih bila zamrznjena, struga ni mogla zmagovati vse vode, zato je ista prestopila bregove in tudi na večjih krajih razdrila nasipe. Posledica je bila ta, da je del naše vasi, Turnišča in Nedelice bil pod vodo, ki je napravila ogromno škodo. — Tudi iz Lendave prihajajoči ljudje so pripovedovali, da so se Ledava, Kobiljanski potok itd. v spodnjem toku razlili preko svojih strug in napravili mnogo škode zlasti v Lendavi, Treh mlinih in Benici.

Skoraj bi prišlo do ponovne velike železniške nesreče radi plaza. Med postajama Kamnanje in Bubenjaci bi se bila 21. marca zjutraj zgodila skoraj slična železniška nesreča kakor ona med Ozljem ter Zaluko. Tik pred prihodom osebnega vlaka, ki je vozil proti Ljubljani, se je sprožil s strmega brega plaz in zasul progo na nevarnem ovinku. Lokomotiva se je bila že globoko zarila v plaz kljub zaviranju, a k sreči ni iztirila in se tudi ni prevrnila. Radi sunka med kamenje so se potrgali na stroju le nekateri zunanji deli. O nesreči so takoj obvestili postajo Črnomelj na Dolenjskem, od koder so poslali pomožni stroj ter delavce, ki so progo očistili, da je mogel vlak vožnjo nadaljevati. Nesreča je povzročila med potniki precej strahu, ker je popadala radi sunka prtljaga na tla in je popokalo nekaj šip. Dasiravno so nekateri potniki poskakali iz vlaka, ni bil nihče poškodovan.

Strašna smrt v plamenih. V zidnici v goricih pri Krškem je prebivala 36 letna brezposelna šivilja Milka Perkovič. Zaradi nepre-

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod 5 bn. 37692 od 22. XII. 1938.

vidnosti je zanetila ogenj, v katerem je umrla strašne smrti.

Sporod birmovanja v dekaniji Murska Sobota. V torek, 14. maja, pri sv. Mariji na Tišini; v sredo, 15. maja, pri sv. Nikolaju v Murski Soboti; v četrtek, 16. maja, pri sv. Martinu v Martjancih; v petek, 17. maja, pri sv. Sebastijanu v Pečarovcih; v soboto, dne 18. maja, pri sv. Trojici v Gornjih Petrovcih; v nedeljo, 19. maja, pri sv. Mariji v Markovcih; v ponedeljek, 20. maja, pri sv. Nikolaju v Velikih Dolencih; v nedeljo, 26. maja, pri sv. Mariji v Gornji Lendavi; v ponedeljek, 27. maja, pri sv. Kozmi in Damijanu v Kuzmi; v torek, 28. maja, pri sv. Juriju v Prekmurju; v sredo, 29. maja, pri sv. Heleni v Pertoči; v četrtek, 30. maja, pri sv. Jožefu na Cankovi.

Skupna starost mariborskih apostolov pri obredu umivanja nog na veliki četrtek v stolni cerkvi v Mariboru je znašala letos 904 leta.

Junakom slava! Odbor za postavitev spomenika padlim junakom v Gornji Radgoni se je že parkrat obrnil na javnost s prošnjo, da nas pri tem socialno-kulturnem delu podpre s prostovoljnimi prispevki. Stroški spomenika, ki je umetniško delo arhitekta g. Simona Kregarja iz Ljubljane, znašajo 150.000 din in

dosti manj odporen nego dozoriti mož. Bolezni so zavoljo tega najbolj pogoste pri delovnih ljudeh v dvajsetih letih. Seveda pa ni odločilno samo število obolelih, temveč tudi stopnja in trajanje posameznih bolezni. Statistike nam v tem oziru kažejo, da število dni, ko človek ni sposoben za delo, z rastočo starostjo počasi, toda stalno narašča. Mladina je torej pogostejša in krajši čas, starina pa dalj časa bolna.

Skoro dva tisoč let star potresomer. Poleg mnogih drugih iznajdb, ki so jih Kitajci že zdavnaj poznali, so poznali tudi zelo porabne potresomere. Izumil jih je neki mehanik po imenu Čang Heng. Zaznamovali so vsako najmanjšo gibanje zemlje na 300 kilometrov daleč. Stara

Tiho teče Sava ob vrbju, kjer so bili nekoč ciganski šatorji, zamolklo in skrivnostno šumi, tiho teče Sava in šepetaje še danes skoz noč pesem o beraču Luku, ki je hotel postati človek. (Konec)

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

12

Deklica je tiho šla k vratom. Zdelo se ji je, da jo v sobi nekaj duši in si je zaželela svežega zraka.

Tudi zunaj je vladala tišina. Samo listje je skrivnostno šelestelo.

Nataša je za trenutek obstala pri vratih. Potem je zavila proti reki. Čutila je, da jo nekaj vleče tja. Ves žar njene ljubezni je bil priklenjen na kraj, katerega je gledal njen oče v zadnjih trenutkih življenja. Mislila je, da bo na obali Dnjestra čutila prisotnost nevidne smrti.

Kakor prikazen se je premikala v temni noči proti Dnjestru.

Pot jo je vodila mimo Olgoporovih. Skozi okna velike sobe je prihajala slabotna, rdečkasto-rumena svetloba, ki jo je dajala dogorevajoča sveča.

Ko je šla mimo hiše, so se vrata odprla. Na pragu je stala najstarejša hčerka Nada.

»Nada, kam greš?« jo je nagovorila Nataša.

»K sosedovim vprašat, če imajo kako svečo, da bi nam jo dali. Naša bo vsak čas dogorela in mi drhtimo ob misli, da bomo morali biti brez luči v tej strašni noči.«

»Kako se počuti mati?«

»Malo se je pomirila. Samo otroci še vedno neotolažljivo jokajo in kličejo očeta.«

Nadine glas je zadrhtel in izdal, da se še tudi ona ni potolažila.

»Z Bogom, Nada!« se je poslovila Nataša in je šla dalje.

Kmalu je prispela do reke. Vode vsled teme ni mogla videti, a silšala je njeno šumenje. Ob bregu je voda udarjala ob vejevje. Pri tem je tvorila majhne vrtince in jezno sikala. V tem šumenju in sikanju vode je bilo nekaj tajinstvenega.

Nataša je stala na bregu in prisluškovala. Od časa do časa je vzdrtela; zdelo se ji je namreč, da se je iz vode zaslišalo obupno ječanje.

Njene misli so bile pri očetu. Bog ve, kje je njegovo truplo? O, ko bi vedela zanj! Potegnila bi ga iz vode. Sklonila bi se nad očetov obraz in bi ga božala, poljubovala in močila s solzami... Klicala bi očeta, morda bi jo slišal in vsaj za trenutek odprl oči...

Nenadoma je začutila vlago na licih. Iz oči so ji privrele vroče solze. Obrisala jih je.

so v veliki meri še nepokriti. Res je, da so se nekateri že oddolžili spominu padlih junakov, a še več jih je, ki tega še niso storili in te, ki to morejo, tem potom ponovno prav lepo prosimo, da podprejo našo akcijo z darom, kakršnim pač morejo; naši padli junaki so se žrtvovali za nas vse in mi vsi se jim hočemo v tem spominu oddolžiti. Darove vedno hvaležno sprejema Odbor za postavitev spomenika padlim junakom v Gornji Radgoni potom Občinske hranilnice v Gornji Radgoni pod ček. št. 14.142. — Slovesno odkritje spomenika bo združeno z veliko narodno obmejno manifestacijo v nedeljo, 2. junija. Vsem darovalcem iskrena hvala! Postavitev tega spomenika ne bo v spomin samo padlim junakom, ampak tudi naši slovenski zavednosti, na kateri sloni moč in priznanje drugih narodov.

Zborovanje obmejnih čebelarjev. V Ptujju so pred kratkim zborovali obmejni čebelarji, kateri so organizirani v Zvezi čebelarskih združenj za bivšo mariborsko oblast. Predsednik zveze učitelj Ivan Džura iz Radvanja je poročal o delovanju zveze po prenosu sedeža vodstva organizacije iz Celja v Maribor. Pri volitvah je zmagala lista z dosedanjim predsednikom. Sledila so razna strokovna predavanja. Banski referent Okorn je predaval o izvozu medu, organizaciji prodaje in izgraditvi močne organizacije, ki bo vodila sama nakup ter prodajo. Okrajni šolski nadzornik Močnik je govoril o potrebi širjenja medonosnih rastlin, katere bodo gojili mariborski čebelarji na zemljišču v Smetanovi ulici v Mariboru, katerega je dala zvezi v uporabo mestna občina. Zadnji predavatelj je bil g. Lenarčič iz Ptujja. Govoril je o potrebi popravka nedostatkov pri ajdovih pašiščih, kar je zlasti zanimalo domačine in prevaževalce. Po vsakem predavanju se je razvila živahna razprava.

Ustanovitev nabavljalne zadruge pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Zadrugištvo pri nas vključ razmeram današnjih časov ne bo zamrlo. To se je pokazalo 12. marca, ko nam je g. revizor Anton Urbanija, odposlanec Zadrugne zveze v Ljubljani, ustanovil ob obilni udeležbi agilnih mladih in starejših fantov ter moč nabavljalne zadruge, ki bo donosala korist vsem občanom, ki bo kmeta čuvala pred raznimi prekupčevalci in mešetarji, da ne bo nasedal cenam, ki jih bodo narekovali oni. Že davno je bilo to potrebno pri nas; da je bila potreba, so pokazali ravno taki, ki so proti ustanovitvi nove nabavljalne zadruge, čim so za ustanovitev izvedeli, izrekli svoje neupravičene in pikre besede. Toda neustrašno in odločno izjavljamo, da se hočemo vsi nove zadruge okleniti, saj nam bo prav v današnjih časih, ko draginja ne popušča, ona

edino odkrita svetovalka in oznanjevalka cen, da ne bo kmet svojih pridelkov vnovčeval po sramotni ceni. Zahvaljujemo se tem potom g. revizorju Antonu Urbaniji, ki je pri ustanovitvi zadruge naglašal, da ni potreba mu pridigovati in navduševati za zamišljeno stvar, saj je udeležba sama pokazala, da hrepeni naše ljudstvo po taki ustanovi. Zahvaljujemo se vsem, ki so vso stvar izpeljali in se za to novo ustanovo odločili. Kmetje, vi pa držite skupaj, oklenimo se nove zadruge z vso vsmo, da bomo imeli od nje tudi koristi, ki jo pričakujemo in si vsi želimo.

Nova cesta proti Podlehniku. Novo cesto proti Podlehniku bodo letos gradili s številnejšimi delavci in smemo upati, da bodo do jeseni vsaj zemeljska dela na zadnjih dveh kilometrih ceste končana. Izrednega kredita za to cesto je letos odobrenega pri banovini 150.000 din, pri gradbenem ministrstvu pa 50.000 din, in to največ po posredovanju krajevne in okrajne JRZ.

Požari

Hiša je pogorela v Velikih Ravnah v župniji Nova cerkev pri Celju posestniku Stefanu Šipu. Ogenj je uničil s poslopjem vred vso hišno opremo, obleko, živila, gospodarsko orodje in krmo. Zgoreli sta tudi dve kozi v hlevu pod hišo. Ob izbruhu ognja šipovih ni bilo doma. Nesreča je zelo občutna, ker znaša zavarovalnina komaj 2000 din. Ogenj je podtaknil po priznanju orožnikom komaj 15 letni sosedov sin, ki je zelo pokvarjen in je kahal jezo na šipove.

Velik požar je hudo zadela okrog polnoči. Tepanjski vrh pri Slov. Konjicah. Ogenj se je pojavil v gospodarskem poslopju posestnika Franca Faktorja, kateri je oškodovan za 10 tisoč din. Radi vetra se je nesreča hitro razmahnila na sosednja poslopja Alojza Videčnika in Antona Sirca. Ob izbruhu požara so prizadeti vsi spali in so se prebudili šele, ko so bila vsa poslopja v ognju. Zgorele so svinje, kokoši, poljsko orodje, žito, krma in obleka. Posestnik Faktor trpi 30.000 din škode, Sirc Anton 50.000 din.

Videčnik pa 10.000 din. Zavarovalnina ni niti polovična. Gre sigurno za požig.

Obračun med sosedoma. V Novi Krčevini pri Vurbergu se je zgodil krvav zločin, katerega obsoja celotno tamošnje prebivalstvo. Posestnika Jožefa Gomilšeka je prišel tirjat radi nekkih nevrnjenih lat cestar Jakob Rojko. Ob tej priliki sta se sosedla skregala ter spoprijela. Rojko je zagrabil sekuro in pozneje še motiko ter je Gomilšeka tako obdelal, da je kmalu podlegel poškodbam.

Tele ukradeno v klavniel. V mariborski mestni klavniel je nekdo sunil mesarju Fidlerju 60 kg težko in 600 din vredno tele.

Surov napad pri belem dnevu. Trije možiki so s koli napadli stanovanjsko hišo posestnika Ludovika Debeljaka na Mejah pri Sv. Barbari v Hložah. Razbili so zunanja vrata in vsa okna, do katerih so segli. Njegova žena je znotraj z močnim drogrom podprla vrata, da niso mogli v hišo. Vzrok napada je politično maščevanje zaradi volitev.

Truplo neznanega umorjenca najdeno. Za gozdičkom v Klečah pri Ljubljani so odkrili na njivi ob jarnici za repo in krompir truplo neznanca, ki je bil umorjen v zimskem času. Truplo je bilo položeno na zemljo ob jarnico in ga je pokrili zločinec s plastjo hlevskega gnoja. Ljubljanska policija je v skrivnostnem umorjencu kmalu dognala 25 letnega invalida Antona Hribernika, kateremu je manjkala leva roka. Hribernik je bil kjučavničar in se je izučil pri kjučavničarskem mojstru na Horjulu. Ker se je ranil na roki, je nastopilo zastrupljanje in so mu morali v ljubljanski bolnišnici roko odrezati nad zapestjem. Hribernik je prejel invalidsko odškodnino v znesku 19.000 din. Komisija je tudi ugotovila, da je Hribernik umrl radi dveh hudih udarcev na zatilnik.

Mati in hči obsojeni radi detomora. Petčlanski senat celjskega okrožnega sodišča je obsodil dne 20. marca mater in hčer radi detomora. 22 letna dminarica Ana Korenova iz Trebe pri Sv. Petru pod Sv. gorami je bila obsojena na sedem let in en mesec težke ječe, njena 50 letna mati pa na sedem let in tri mesece ječe. Obsojeni sta kazni sprejeli.

Poleg človeških žrtev dvamilijonska škoda

Prva slika nesreče

Naš list je zadnjič poročal v glavnih obriših o strašni železniški nesreči na progi Karlovec—Novo mesto med postajama Zaluka in Ozlj, ki se je zgodila ob petih zjutraj. Jutranji osebni vlak s 13 vagoni je zapeljal na ovinku v plaz skalovja, ki se je sprožil na tir in ga podsl 15 m na dolgo in 2 m visoko. Stroj se je vzel na gomilo kamenja in zdrknil pozneje po strmini proti narasli Kolpi in se razbil. Prtiljažni voz je bil takoj na pol zdrob-

ljen, le prvi del, na katerem sta bila vlakovodja Čadež in prtiljažnik žnidarič, je ostal cel. Z medsebojno pomočjo sta drug drugega izvlekla izpod ruševin. Prvi osebni voz III. razreda je bil popolnoma zdrobljen. Na progi je ostalo samo še spodnje železno ogrodje. Drugi voz se je zrušil po strmini v Kolpo, tako da se je videla samo še njegova streha iz vode. Tretji voz je prav tako zgrmel po strmini v Kolpo in je bil do polovice v vodi. Voz II. razreda, ki je bil za njim, je tudi zdrk-

Oči so se polagoma privadile temi. Nataša je začela ločiti posamezne predmete. Pred njo so se vrstili čolni, ki jih je voda pozibavala. Njen pogled se je ustavil na četovem čolnu. Sedaj je brez gospodarja, jutri pa bo že dobil drugega.

Sedla je, na prsih prekrizala roke in strmela v reko. Pozabila je na to, da je strogo prepovedano, ponoči sedeti ali hoditi ob reki in da ji bo trda predla, če jo zasači obmejna konjeniška četa. Njena duša je bila odsotna. V duhu je gledala drago, blede lice, ki ga nosijo valovi. Kako daleč ga bodo odnesli? Ona niti te utehe ne bo imela, da bi vedela, kje počiva očetovo truplo...

Na romunski strani se je prikazal mesec. Počasi se je dvigal in preganjal temo. Čez nekaj časa je blede mesečina objela vso pokrajino. Voda se je skrivnostno svetila. Tu in tam so se nad njo pojavile svetle meglice, ki so se hitro razpršile.

Nataša se je stresla. Svetla in hladna tišina jo je bolj prevzela kot temna. Vstala je in se obrnila. Njena senca se ji je zdela ogromna, ker je mesec bil še nizko. Počasi je stopala z nasipa. Pri prvi vrbi se je ustavila. Nekaj jo je zadrževalo in se ni mogla ločiti od reke.

Dolgo je stala pod vrbo, nepremična, zamišljena in žalostna.

Mesec se je polagoma dvigal. Bil je že precej visoko nad romunsko obalo.

Nataša je še vedno stala naslonjena na vrbo. Oči je imela zaprte in ni videla postave, ki se je tiho bližala.

»O, Nataša! Naposled sem te našel!«

Naglo se je okrenila. Spoznala je Fedorjev glas.

Mladenč je skočil k njej in jo prijel za roke.

»Nataša, kako si me prestrašila!« je zašepetal.

»Jaz tebe prestrašila?« se je ona začudila.

»Da! Ob nastopu teme sem šel k vam, kakor sem obljubil. V hiši sem našel samo mater in Petra. Oba sta spala. Tebe sem iskal po vrtu in polju. Ko te nisem našel, sem hitel k Olgoporovim. Upal sem, da te bom tam našel. Nada mi je povedala, da si šla proti reki. Hitel sem za teboj. V temi sem te iskal, klicati si nisem upal. Končno sem te našel. Sedaj si pri meni!«

Stisnil jo je k sebi, kakor da bi se bal, da jo bo spet izgubil.

Nekaj časa sta oba molčala, potem pa je Fedor tiho dejal:

»Nataša, pojdiva domov!«

»Prav imaš,« je prikimala deklica. »Ne smemo misliti samo na mrtve, temveč tudi nase. Prenevarno je, da sva ponoči tu. Pojdiva!«

Nato se je še enkrat obrnila k reki in je zašepetala:

»Z Bogom, oče! Lahko noč!«

poročila o teh napravah so bila že dolgo znana, vendar pa ni nihče vedel, kako so bili aparati zgrajeni. Strokovnjaki so vedeli samo to, da je bil to nekak bronast valj v premeru 60 cm. Neki japonski učenjak po imenu dr. Akitsune Imamura, ki je bil nekdanji profesor na cesarski univerzi v Tokju, je sedaj na podlagi nepopolnih poročil raznih kronik sestavil ta aparat v prvotni obliki. Tako je stari kitajski potresomer prišel znova na dan. Je to votel cilindar, v katerem visi nihalo. Ob potresu nihalo udari na obod na tisto stran, kjer je potres.

Zenska z rogami na glavi. V prilipsko bolnišnico v Srbiji je prišla neka kmetica, ki je po dolgem cincanju slednjic izustila, kaj ji leži